

Posudek na bakalářskou práci

Klára Vraštilová

Co ženy přitahuje do dobrovolnických organizací?

Práce Kláry Vraštilové představuje samostatný výzkum k problematice, jež je u nás dosud málo probádaná, téma i základní výzkumná otázka (ve své obecné podobě) jsou vhodně zvolené, aktuální a užitečné. V Úvodu je velmi dobře vysvětlena motivace, jež vedla k tomuto zaměření práce, nadto podložena řadou empirických údajů, a autorce se tak hned z počátku daří získat pro danou problematiku náležitou pozornost.

Sepsání Úvodu ovšem není zcela standardní, chybí náčrt základní struktury práce a informace o povaze pramenů a zvolené metodologii. Tento nedostatek vede k tomu, že čtenář/ka po dlouhou dobu neví, čeho se bude práce specificky týkat. Správně je zařazena kapitola o stavu výzkumu, která je však velmi krátká a nechce se věřit, že by k dané problematice u nás prakticky nic neexistovalo. Domnívám se, že by bylo vhodné ještě i u obhajoby přesvědčit přítomné, že hledání původní české literatury skutečně vychází takto naprázdno, otázka by se také mohla zaměřit na existenci případných studentských prací.

Teoretická část začíná standardní kompilací k definicím pojmů dobrovolnictví a občanský sektor, věcné a rozsahem adekvátní je i představení historického vývoje organizací dobrovolnického typu v českých zemích, literatura je relevantní. Práce má také ambici uplatňovat genderovou perspektivu. Pokud jde o diskusi k vlastnímu pojmu „gender“, nedostala se studentka příliš do hloubky a příslušné pasáže obsahují dnes již velmi problematická tvrzení, že kategorie pohlaví je univerzální a neměnná v čase, a uniká jí tedy celá debata o kulturním konstruování tělesnosti – nejde o to, aby tuto debatu obsáhla, ale aby o ní aspoň věděla. Genderový přístup se pak v práci rychle přesouvá k problematice stereotypů, která je uchopena celkem adekvátně, ale je třeba připomenout, že představuje poměrně úzkou a povrchní vrstvu genderových analýz.

Ke specifickým výzkumným otázkám se Klára Vraštilová dostává na 15. straně textu a vhodně se opírá o zahraniční výzkumy. Vzhledem ke kvalitativní povaze svého výzkumu by však měla být opatrnější s používáním slova „teze“, které je vhodné u odkazů na literaturu, nikoli však jako vstup do výzkumu, zde je třeba operovat pouze s otázkami. Zásadní teoretická východiska práce se specificky vztahují přímo k genderové problematice v občanském sektoru, a zde se studentka opírá o vhodnou literaturu a nosné teze, velmi vhodně kloubí zahraniční a české výzkumy. Zvláště je třeba vyzvednout shrnutí teoretických východisek, jasnou a precizní formulaci otázek a tezí, na straně 19.

V analytické části je dobře zdůvodněno sestavení výzkumného vzorku na základě jasných kritérií. Technika sběru dat je dobře popsána a proces sběru náležitě reflektován, nechybí informace o formě transkripce apod. Analýza se zdá být provedena pozorně, ale ve výsledných kategoriích je určitý zmatek. Míchají se zde *kategorie* označující zjištěné fenomény jako je „neznámý pojem dobrovolnictví“ s *tématy* jako je „motivace k práci“. Není pak náhoda, že tato druhá kategorie se v zápětí rozpadá hned do několika skutečných kategorií jako je „Chut' zkusit něco nového“, ale ani ty nakonec neodpovídají mnohem zajímavějším výrokům, které se v rozhovorech objevily. Tato nekonzistentnost je z logického hlediska překážkou provázání kategorií. Celá tato kategorie, respektive téma, celkově není zpracováno příliš šťastně, neboť jen tak „mezi řečí“ se zde objevují tak nosná zjištění jako „profesionalizace posiluje pocit smysluplnosti“, což by zasloužilo mít status samostatné kategorie, neboť to není zjištění banální – na rozdíl třeba od výroků „zkusit něco nového“. Podobné kritické výhrady mám k další podkapitole, která je rovněž nazvána „motivace k činnosti“. Nejde o to, že by adeptka svůj materiál neanalyzovala pečlivě, ale pochopení toho, oč jde v axiálním kódování, a zejména jasné a strukturované sepsání nálezů, které vyžaduje jejich promyšlenou diferenciaci, zde bohužel pokulhává. Rovněž další „kategorie“: „preferované schopnosti dobrovolníků“ je pouze tématem. Analýza genderových aspektů je zajímavá, i když příliš do hloubky nejde. Oceňuji, že si Klára Vraštilová povšimla základního rozporu mezi tvrzeními, že pohlaví roli hraje a nehraje, tento rozpor si však říkal o ještě hlubší rozbor. Rozhodně však by se měla autorka vyjádřit ke skutečnosti, že u pojmu „dobrovolník“ sama používá soustavně generické maskulinum, přestože mluví většinou o ženách, a v případě mužů pak pro specifikaci hovoří příznakově o „mužích dobrovolnících“ – zde tedy generické maskulinum nelze použít? Tento paradox by bylo dobré u obhajoby reflektovat.

Závěry jsou sepsány ukázněně na základě doložených zjištění, ale i zde mají spíš popisný a nepříliš dobře strukturovaný charakter, vztažení k teoretickým východiskům je sice provedeno, ale potvrzování či vyvracení hypotéz je trochu příliš rychle hotovo. Po jazykové stránce je práce výborná jak ve stylistice, tak v gramatice, chyb je minimálně.

Celkově tuto práci hodnotím jako solidní v rámci požadavků na bakalářskou práci, ale nikoli vynikající, a navrhuji proto hodnotit známkou velmi dobře.

PhDr. Hana Havelková, PhD.
Vedoucí bakalářské práce

V Roztokách 13.9.2010

